

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSPA-140-86(6)/08

Warszawa, 12 maja 2008 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Przekazuję przyjęte przez **Radę Ministrów stanowisko** wobec poselskiego projektu ustawy

- o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn (druk nr 341).

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Finansów do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

(-) Donald Tusk

STANOWISKO RZĄDU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku
od spadków i darowizn (druk Sejmowy nr 341)

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn (druk nr 341) przewidujący nowelizację ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2004 r. Nr 142, poz. 1514, z późn. zm.), zakłada:

- 1) przedłużenie do 6 miesięcy terminu do złożenia zgłoszenia o nabyciu własności rzeczy lub praw majątkowych (SD-Z1),
- 2) zniesienie obowiązku składania zgłoszenia w przypadkach, w których nabycie następuje na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu lub zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza,
- 3) umożliwienie skorzystania ze zwolnienia podatnikom, którzy nabyli je z dniem 1 stycznia 2007 r. i utracili z powodu niedotrzymania terminu do złożenia zgłoszenia.

Odnosząc się do projektowanych zmian należy stwierdzić, że Rząd Rzeczypospolitej Polskiej jest przeciwny uchwaleniu ustawy w zaproponowanym przez posłów brzmieniu.

1. Uzasadniając propozycję przedłużenia terminu do złożenia zgłoszenia o nabyciu własności rzeczy lub praw majątkowych do 6 miesięcy projektodawca błędnie wskazuje, iż dopiero uzyskanie prawomocnego postanowienia sądu o nabyciu praw do spadku daje uprawnionym możliwość ustalenia masy spadkowej i jej wartości. Informacje na temat masy spadkowej i wszystkich danych niezbędnych do wypełnienia zgłoszenia, w większości przypadków spadkobiercy posiadają już w chwili występowania do sądu o stwierdzenie praw do spadku. Wiedza ta jest im niezbędna, by podjąć racjonalną decyzję o sposobie przyjęcia spadku, bądź jego odrzuceniu. Jednocześnie obowiązujące przepisy zawierają rozwiązanie, które pozwala zachować zwolnienie, gdy spadkobierca uzyskał informacje o nabyciu rzeczy i praw majątkowych po upływie terminu, w którym był zobowiązany zgłosić organowi podatkowemu ich nabycie. W takim przypadku zwolnienie przysługuje, gdy nabywca zgłosi te rzeczy i prawa majątkowe w terminie miesiąca od dnia, w którym dowiedział się o ich nabyciu oraz uprawdopodobni fakt późniejszego powzięcia informacji.

Obowiązujące przepisy nie nakładają obowiązku dołączania do zgłoszenia dokumentów potwierdzających posiadanie tytułu prawnego do nabytych w drodze spadku rzeczy lub praw majątkowych, np. wypisu z księgi wieczystej, zaświadczenia z banku. Nakładają natomiast na nabywcę obowiązek określenia w zgłoszeniu wartości rynkowej nabywanych rzeczy lub praw majątkowych, ale według jego własnej wstępnej oceny, co oznacza, iż nie zachodzi konieczność, jak błędnie wskazano w uzasadnieniu projektu, posiadania wyceny rzeczoznawcy. Złożenie zgłoszenia bez podania wartości odziedziczonej rzeczy lub prawa majątkowego nie skutkuje utratą prawa do zwolnienia.

Z informacji uzyskanych od organów podatkowych w ramach monitorowania funkcjonowania przepisów dotyczących zwolnienia określonego w art. 4a ustawy o podatku od spadków i darowizn wynika, iż 95 % nabywców złożyło w terminie zgłoszenie i skorzystało ze zwolnienia. Oznacza to, że w pierwszym roku obowiązywania nowych regulacji prawnych, tylko 5 % podatników nie dopełniło warunku terminowego złożenia zgłoszenia. Należy przypuszczać, że liczba ta, wraz ze wzrostem świadomości obowiązujących przepisów będzie maleć. Mając jednak na względzie różny poziom

wiedzy społeczeństwa na temat obowiązujących przepisów oraz konsekwencje niedokonania zgłoszenia w terminie Rząd podziela pogląd, iż należy rozważyć wydłużenie obowiązującego miesięcznego terminu na złożenie zgłoszenia.

2. Za nieuzasadnioną należy uznać propozycję zniesienia obowiązku składania zgłoszenia o nabyciu własności rzeczy lub praw majątkowych, gdy następuje ono na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu lub zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza.

Jak słusznie zauważono w uzasadnieniu do projektu, postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku nie określa składników masy spadkowej. Nie będzie ich także określał sporządzony przez notariusza, zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia.

Zniesienie obowiązku składania zgłoszenia, które konkretyzuje składniki masy spadkowej, stanowić będzie istotne zagrożenie dla szczelności systemu podatkowego, gdyż powoduje utratę przez organy podatkowe jedyne źródła informacji o majątku nieodpłatnie nabytym przez podatnika. Brak danych w odniesieniu do osoby wezwanej do złożenia wyjaśnień w sprawie wysokości przychodów nieznanymi pokrycia w ujawnionych źródłach lub pochodzących ze źródeł nieujawnionych i powołania się przez nią na fakt otrzymania rzeczy lub praw majątkowych w drodze spadku uniemożliwi organowi podatkowemu weryfikację informacji o źródłach posiadanego majątku. Organ podatkowy nie dysponując żadną dokumentacją w sprawie będzie zmuszony przyjąć oświadczenie bez zastrzeżeń. Wobec powyższego zniesienie obowiązku zgłoszenia stanowić będzie istotny instrument umożliwiający ukrywanie dochodów i unikanie opodatkowania.

Nie jest także trafne powoływanie się w uzasadnieniu na brak obowiązku składania zgłoszenia SD-Z1 w przypadku określonym w art. 4a ust. 4 ustawy o podatku od spadków i darowizn, gdyż przepis ten ma zastosowanie do czynności prawnych dokonywanych w formie aktu notarialnego, w którym następuje konkretyzacja przedmiotu opodatkowania. Z punktu widzenia wiedzy organu podatkowego otrzymanie odpisu aktu notarialnego pełni taką samą rolę, jak złożenie przez podatnika zgłoszenia.

3. Zaproponowana w przepisach przejściowych projektu swoista abolicja podatkowa jest niemożliwa do zaakceptowania.

Rozwiązanie to bez żadnego uzasadnienia premiuje wyłącznie te osoby, które utraciły prawo do zwolnienia określonego w art. 4a ustawy o podatku od spadków i darowizn z powodu niedotrzymania terminu do złożenia zgłoszenia (w tym osoby, które do chwili obecnej nie poinformowały organu podatkowego o nabyciu rzeczy lub praw majątkowych w związku ze śmiercią spadkodawcy). Przepisy przejściowe nie odnoszą się do darowizn i przypadków utraty prawa do zwolnienia określonego w art. 4a ustawy o podatku od spadków i darowizn, w sytuacji, gdy nie zostało udokumentowane przekazanie środków pieniężnych będących przedmiotem darowizny. W takim przypadku, nabywca jest zobowiązany do zapłaty podatku, mimo iż został dochowany termin do złożenia zgłoszenia. Przepis przejściowy różnicuje więc status podatników, na tych którzy:

- a) nie dotrzymali warunku, jakim jest terminowe złożenie zgłoszenia i mogą korzystać ze zwolnienia,
- b) nie dotrzymali warunku udokumentowania przekazania środków pieniężnych i utracili prawo do zwolnienia.

Przyjęte w przepisach przejściowych rozwiązanie spowoduje ponadto nierówne traktowanie nabywców, którzy rzeczy lub prawa majątkowe nabyli w związku ze śmiercią spadkodawcy. Określona w tych przepisach ulga odnosi się wyłącznie do nabycia w drodze spadku, które zostało potwierdzone prawomocnym postanowieniem sądu

o stwierdzeniu praw do spadku. W przepisach pominięto natomiast inne, niż wynikające ze spadkobrania sposoby przejścia praw zmarłego na oznaczone osoby, np. nabycie: w drodze zapisu, dalszego zapisu, z polecenia testamentowego, tytułem zachowku, praw do wkładu oszczędnościowego na podstawie dyspozycji wkładem na wypadek śmierci, jednostek uczestnictwa na podstawie dyspozycji uczestnika funduszu inwestycyjnego otwartego albo specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego na wypadek jego śmierci.

Nierówne traktowanie podatników wynika również z faktu, iż z abolicji nie będą mogły skorzystać osoby, które własność rzeczy lub praw majątkowych nabyły w drodze darowizny, polecenia darczyńcy lub zachowku, jeżeli uprawniony nie uzyskał go w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny lub w drodze dziedziczenia albo w postaci zapisu.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że uchwalenie przepisu art. 2 nowelizacji w brzmieniu zaproponowanym w projekcie spowoduje, iż będzie on miał zastosowanie wyłącznie do tych osób, które nabyły własność rzeczy lub praw majątkowych na podstawie orzeczenia sądu, które uprawomocniło się w okresie 6 miesięcy przed dniem wejścia w życie nowelizacji. Nie obejmie on osób, które posiadają orzeczenia sądu, które uprawomocniły się w okresie między 1 stycznia 2007 r. a sześcioma miesiącami przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, co nie wydaje się zamysłem projektodawcy.

4. Wbrew twierdzeniom zawartym w uzasadnieniu wprowadzenie proponowanych zmian wpłynie negatywnie na dochody gmin, będące beneficjentami wpływów z podatku od spadków i darowizn.

Przepisy przejściowe poselskiego projektu zakładają, że na wniosek podatnika złożony w terminie roku od dnia wejścia w życie nowelizacji, dokonywany będzie zwrot wpłaconych przez podatników kwot, które zostały przekazane na rachunki poszczególnych gmin. Wpływy z podatku zasiliły zatem budżety gmin, z których finansowane są między innymi zadania własne. Dokonanie zwrotu podatku od spadków i darowizn możliwe będzie również na rzecz podatników, którzy wcale nie złożyli zgłoszenia, a do zapłaty podatku zobowiązani byli na podstawie decyzji wydanej w postępowaniu wszczętym przez organ podatkowy z urzędu.

Z przedstawionych względów Rząd Rzeczypospolitej Polskiej:

- 1) popiera pomysł wydłużenia terminu do złożenia zgłoszenia o nabyciu własności rzeczy lub praw majątkowych,
- 2) jest przeciwny pozostałym zmianom zaproponowanym w poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn.

Niezależnie od powyższego poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn wymaga dopracowania pod względem legislacyjnym.

PL/LM/834/26/EOB/2008/149